

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

Toimetustel. 490-23, Piiskopi 2.

Talitus, tel. 468-24. TALLINN, Toom-Rüütli 10.

Tellimishind aastas Kr. 5.—

ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR

JA VASTUTAV TOIMETAJA

A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Janusson

Sektsooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus

Sektsooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 37

Tallinn, 12. septembril 1939

V aastakäik

SISU:

Lk.

PÕLLUMAJANDUS	
Põllutööliste palgad 1939. a. suvel	636
Säilitatud piima toodang ja rahvusvaheline kaubandus	637

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

Tööstusettevõtted ja tööloolu	639
Lühiuudiseid	642

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

Võiturg	643
Juustuturg	643
Tapaloomade ja lihaturg	644
Kanamunaturg	644
Piimaturg	644
Teraviljaturg	645
Aedviljaturg	645
Kalaturg	646

INFORMATSIOONI OSA

Eesti Panga nädalaaruanne	647
-------------------------------------	-----

VALISMINISTEERIUMI VALISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

Briti majandus 1939. a. 2. veerandil	648
Kondenspiima sissevedu Inglisse vabaks	648
Läti lihaturg	648
A/s. Drebnieks alustas tegevust Lätis	649
Hea pohla-aasta Rootsis	649
Määrdeõli männikändudest	649
Puiduamet ja puidukontorid	649
Puukaubanduses karta suuri kaotusi	649
Leedu kaubalaevastik 1939	649
Klaasitööstustoodangu piiramine Belgias	650
Päritolumaamärgimiseõue teatavate kalakonservide sisseveol Belgiasse	650
Argentina uus devlisiside korraldus	650
Vineeri standardimine Türgis	650

CONTENTS:

Page

AGRICULTURE

Farm Labour Wages in Summer, 1939	636
The Production and International Trade of Preserved Milk	637

INDUSTRY AND TRADE

Industrial Enterprises and Employment	639
Sundry Information	642

AGRICULTURAL MARKETS

Butter Market	643
Cheese Market	643
Cattle and Meat Market	644
Egg Market	644
Milk Market	644
Grain Market	645
Vegetable Market	645
Fish Market	646

INFORMATION PART

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return	647
--	-----

FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION

British Economy in Second Quarter of 1939	648
Import Restrictions on Condensed Milk Abolished in England	648
Lithuanian Meat Market	648
Activity of Joint Stock Company „Drebnieks“	649
Excellent Cowberry Crop in Sweden	649
Experiments for Deriving Smear Oils from Pine Strumps	649
Timber Board and Agencies	649
Extensive Losses Expected in Timber Trade	649
Lithuanian Commercial Fleet in 1939	649
Restriction of Glass Industry Production in Belgium	650
Designation of Origin Requested for Fish Conserves Imported by Belgium	650
New Foreign Exchange Regulations in Argentina	650
Standardisation of Plywood in Turkey	650

PÖLLUMAJANDUS

PÖLLUTÖÖLISTE PALGAD 1939. A. SUVEL

FARM LABOUR WAGES IN SUMMER, 1939.

Ilmastikuolud heina- ja põllutööde teostamiseks tänava suvel olid soodsad. Junnis ja aug. olid ilmad soojad ja kuivad, mis võimaldasid heinatööde takistamata tegemist. Heinatöid kergendas ka tänavune võrdlemisi väike heinasaak, seda peab eriti mainima põldheina osas. Nimetatud mõlemapoolsed soodustused töötajusäästus andsid ka tagajärgi, kuid pikemaajalistest põllutöölisist oli kevadel juba puudus ja seepärast tuli heinaajal päevatöölisi ikkagi palgata juurde, mis võimalust ka ohtralt kasustati.

Päevatööliste palgad näitasid tõusu võrreldes kevadiste palkadega, sest suvel on tööpäev pikem ja tööjõu järele suurem nõudmine. Palgatõus oli eritöölislükkide juures mitmekesine. Väiksem oli palgatõus hobusemeestele, kuna jalatöölisil oli palgatõus suurem. Hobusemeestel oli palgatõus ca 5% ja jalatöölisil 15—23%. Võrreldes m. a. samaaegsete palkadega võib tähendada, et päevatööliste palgad jäid enam-vähem endise aasta tasemele; tõus oli 0,4%.

Päevatööliste suviselise palgade muutusis viimasel aastakümnel võis panna tähele 1929. a-st kuni 1933. a. palgade langust. Palgad kuni 1929. a. näitasid aga järjekindlat tõusu. Langedes 1933. a. madalseisu, hakkasid nad 1934. a. taas tõusma ja tõus on kestnud senini.

Tänava suvel maksti omal toidul olevaile hobusemeestele riigikeskmiselt 5,45 kr. päevas m. a. 5,42 kr. vastu, seega osutus tänavune palgatase väga lähedaseks m. a. omale.

Võrreldes kevadiste palkadega oli omal toidul olevate hobusemeeste palgatõus 5%. Maade järgi oli palgade normides lahikuminekuid. Kõrgeimaks osutus omal toidul olevate hobusemeeste palk Valgamaal — 5,79 kr. ja Viljandimaal — 5,78 kr. ja madalaimaks Saaremaal 4,58 kr. Peremehe toidul olevaile hobusemeestele maksti tänava 4,45 kr. päevas. M. a. samal ajal oli peremehe toidul olevate hobusemeeste palk 4,47 kr. päevas, seega pisut kõrgem kui tänava. Võrreldes kevadiste palkadega oli suvine päevapalk 5,5% kõrgem. Maade järgi oli pe-

remehe toidul olevate hobusemeeste palk erinev. Kõrgemat palka said peremehe toidul olevad hobusemehed, samuti nagu omal toidul olevadki, Valga- ja Viljandimaal. Valgamaal said peremehe toidul olevad hobusemehed 4,71 kr. päevas ja Viljandimaal — 4,67 kr. Madalam oli peremehe toidul olevate hobusemeeste palk Petserimaal ja Saaremaal — Petserimaal said peremehe toidul olevad hobusemehed 3,86 kr. päevas ja Saaremaal 3,94 kr.

Päevatööliste palgad heinaajal (kr. tööpäeva eest).

Day-labourer's Wages During Haymaking (Ekr. per Day).

	Hobusemehe Horseman		Peremehe toidul Proprietor's Food		
	Omaval toidul Own Food	Peremehe- toidul Proprietor's Food	Täisealisele Adults		
			mehele Males	naisele Females	Aelseisele Adolescents
Viru	5,44	4,49	2,90	2,40	1,88
Järva	5,45	4,64	3,00	2,43	1,63
Harju	5,42	4,46	2,79	2,28	1,78
Lääne	5,00	4,14	2,72	2,35	1,71
Saare	4,68	3,94	2,64	2,82	1,52
Pärnu	5,71	4,72	2,60	2,22	1,70
Viljandi	5,78	4,64	2,89	2,41	1,93
Tartu	5,68	4,67	2,81	2,26	1,68
Valga	5,79	4,71	2,79	2,24	1,78
Võru	5,46	4,42	2,64	2,11	1,56
Petseri	5,21	3,86	2,10	1,61	1,27
Riigikeskmine State's average					
1939	5,45	4,45	2,75	2,27	1,68
1938	5,42	4,47	2,76	2,24	1,64
1937	5,21	4,20	2,53	2,03	1,50
1936	4,23	3,50	2,14	1,72	1,22
1935	3,60	2,90	1,80	1,40	1,00
1934	3,21	2,58	1,55	1,25	0,90
1933	2,81	2,23	1,34	1,07	0,78
1932	3,03	2,41	1,44	1,14	0,83
1931	3,66	3,12	1,82	1,45	1,04
1930	4,51	3,61	2,11	1,66	1,20

Peremehe toidul olevad jala meespäevillised said riigikeskmiselt 2,75 kr. päevas e. a. 2,76 kr. vastu, nende palk jäi seega e. a. tasemele. Võrreldes kevadiste palkadega oli suvine meespäevatöölise palk 15% kallim. Kevadel said meespäevillised 2,39 kr. päevas. Meespäevillistele maksti tänava kõrgemat palka Järvamaal — 3,00 kr. päevas, palgakõrguselt sellele järgnesid Viru — 2,90

kr., Viljandi — 2,89 kr., Tartu — 2,81 kr., Valga- ja Harju — 2,79 kr., Lääne — 2,72 kr., Saare- ja Võru — 2,64 kr. ja Petserimaal — 2,10 kr. Naispäevilistele maksti riigikeskmiselt 2,27 kr. päevas e. a. 2,24 kr. vastu, s. o. 1,3% rohkem. Võrreldes kevadega näitas naispäeviliste palk suuremat tõusu kui ühegi teise töölisliti juures. Kevadel said naispäevilised 1,84 kr. päevas, see-ga oli suvine palk üle 23% suurem. Naispäeviliste palk oli kõrgeim Järvamaal — 2,43 kr. päevas, Viljandi — 2,41 kr., Viru — 2,40 kr., Lääne — 2,35 kr., Saare — 2,32 kr., Harju — 2,28 kr., Tartu — 2,26 kr., Valga — 2,24 kr., Pärnu — 2,22 kr., Võru — 2,11 kr. ja Petserimaal — 1,61 kr. Alaealiste maksti riigikeskmiselt 1,68 kr. päe-vas e. a. 1,64 kr. vastu, s. o. 2,4% rohkem. Võrreldes tänavukevadiste palganormidega olid alaealiste palgad suvel 21% suuremad. Maade järgi oli alaealiste palganormides eri-

nevusi. Kõrgem oli nende palk Viljandi-maal — 1,93 kr. päevas, sellele järgnesid Valga — 1,78 kr., Harju — 1,73 kr., Lääne — 1,71 kr., Pärnu — 1,70 kr., Viru, Järva, ja Tartu — 1,68 kr., Võru — 1,56 kr., Saa-re — 1,52 kr. ja Petserimaa — 1,27 kr. Võrreldes m. a-ga olid suvised päevatöölis-te palgad peagu võrdsed, ainult 0,4% tõus, mis tänavu ilmnnes töölislitide keskmiselt, ei ole eriti mainimismäärat. Võrreldes aga kevadiste palganormidega oli tõus palju suurem, mis sõltus peamiselt suvisest pikemast tööpäevast. Kevadel oli tööpäeva-pikkus 11,4 tundi ja suvel 11,7 tundi. Töö-päevapikkuses maade järgi on ka lahkuminekuid. Pikemaks maakeskmiselt osutub tööpäev Petserimaal — 12,5 tundi ja lühemaks Järvamaal — 11,3 tundi. Tööpäevapikkuses võrreldes m. a-ga ei ole olnud erilisi muudatusi, kuna ka m. a. oli keskmiseks tööpäevapikkuseks heinaajal 11,7 tundi.

SÄILITATUD PIIMA TOODANG JA RAHVUSVAHELINE KAUBANDUS. THE PRODUCTION AND INTERNATIONAL TRADE OF PRESERVED MILK.

Piimasäilitamiseks oleleb mitu moodust. Üks neist on piima steriliseerimine, kusjuures bakterid hävitatakse, teine on kondenseerimine või evaporeerimine, kus piimale li-satakse soovi korral suhkrut. Säärasena piim püsib vedelas seisundis ning jõuab tarbijani hermeetiliselt suletud pakendeis. Piimasäilitamise terminoloogiad erinevad üksikute maade vahel. Näiteks erinimetust „evaporeeritud piim“ tarvitatakse P.-Am. Ühendriigis suhkrulisandusteta kondenspiima kohta, kuna mujal maailmas tähendab see võrdlemisi väikest evaporeerimise osatäht-sust. Evaporeeritud piima turustatakse piim-pulbrina. Säilitada võib kõige paremini pu-hast piima, kooritud piima ja võipiima. Piimpulbri valmistamiseks sobib eriti koori-tud piim.

Suurimad piimasäilitajad maad asuvad pa-rasvöös, kus on suured piimakarjad ja hästi-korrastatud piimatalitused, tootes kaugelt üle oma maa tarviduse ja varustades maid, kus on vähe piimalehmi.

Suurimad kondenspiima-tootjad on P.-Am. Ühendriigid, kus säilitatud piima too-dang on viimasel ajal kasvanud pidevalt.

Tab. 1. Säilitatud piima toodang tähtsamais mais (tuh. tn).

		Kondens-piim				Säilitatud piima kogutoodang	
		Condensed Milk		Milk Powder		Total Milk Preserved	
		1937	1927	1937	1927	1937	1927
P.-Am. Ühendriigid — USA		1 172,5	879,7	197,6	75,6	1 370,1	955,3
Holland — Netherlands		155,8 ¹⁾	—	28,1 ¹⁾	—	183,9 ¹⁾	174,6
Inglise — United Kingdom		150,8 ²⁾	—	19,9 ²⁾	—	170,7 ²⁾	58,5 ²⁾
Saksa — Germany		—	—	—	—	99,7	34,5 ⁴⁾
Kanada — Canada		55,0 ¹⁾	40,4	16,7 ¹⁾	6,8	71,7 ¹⁾	47,2
Austraalia — Australia		18,7	21,0	7,3	5,6	26,0	26,6
Jaapan — Japan		18,0 ²⁾	10,8	1,2 ²⁾	0,6	19,2 ²⁾	11,4
Taani — Denmark		17,8	—	1,4	—	19,2	29,8 ³⁾
Prantsuse — France		13,0	—	3,5	—	16,5	8,9 ²⁾
Uus-Meremaa — New Zealand		—	2,9	—	6,5	—	9,4
Šveits — Switzerland		—	—	—	—	8,9	43,8
Itaalia — Italy		4,7	—	2,5	—	7,2	—

¹⁾ 1938. a., ²⁾ 1935. a. — piimatalitused enam kui 10 töölisega, ³⁾ 1925. a., ⁴⁾ 1932. a., ⁵⁾ 1936. a.

Tab. 2. Kondenspiima väljavedu riikide järgi (tuh. tn).

Exports of Condensed Milk by Countries (In Thousand Tons).

	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932	1927—31
Holland — Netherlands	150,9 ¹⁾	165,5 ¹⁾	171,8 ²⁾	154,1 ²⁾	158,8 ²⁾	167,0 ²⁾	178,6 ²⁾	167,9 ²⁾
P.-Am. Ühendriigid — USA a)	13,1	13,9	11,7	17,6	20,8	16,7	20,2	44,5
b)	13,0	12,4	10,9	11,1	8,6	8,3	7,6	7,4
Taani — Denmark	17,4	16,9	16,7	18,3	21,8	24,2	25,5	23,8
Inglise — United Kingdom	14,1	16,5	21,6	16,6	12,1	9,0	4,5	10,5
Kanada — Canada	13,4	13,0	9,9	8,9	9,5	10,4	9,5	11,0
Šveits — Switzerland	6,5	5,8	5,3	5,8	5,9	9,1	13,3	34,0
Prantsuse — France ³⁾	6,0	4,9	4,8	4,4	5,3	5,0	6,5	5,8
Jaapan — Japan	5,1	3,2	4,9	5,4	3,5	1,3	1,1	0,4
Uus-Meremaa — New Zealand	2,4	3,9	2,9	2,8	1,8	0,9	0,8	0,8

Suurim osa sellest tarbitakse koha peal. Viimase ajal on aga eksport vähenenud tunduvalt, nii et praegu ainult 2% kogutoodangust veetakse välja. Vastupidi Hollandist, milline on teine suurim säilitatud piima eksportmaa, veetakse välja $\frac{2}{5}$ kogutoodangust, kuna $\frac{3}{5}$ tarbitakse sisemaal.

Säilitatud piima toodang on tõusnud väga suurel määral Inglise ja Saksas. Šveitsis on aga seevastu märgata toodangu vähenemist, olles madalaim 1936. a. Säilitatud piima toodang maailmas ulatub praegu 1930 tuh. tn-le 1485 tuh. tn vastu 1927. a.

Säilitatud piima klassifitseerimisalused statistiliselt erinevad üksikuis mais väga suurel määral. Mõnes riigis ei eristata üldse kondenspiima ega piimpulbrit.

Esikoha kondenspiima väljaveos evib Holland, milline üksi ekspordib poole kogu kondenspiima väljaveost maailmas (1938. a. — 150,9 tuh. tn). Väljavedu P.-Am. Ühendriigist ja Šveitsist on 1932. a. alates jäänud palju väiksemaks 1927—31. a. keskmisest. Vaatamata väikesele väljaveo tõesule 1938. a. on mõlemad nimetatud riigid jäänud enam-vähem stabiilseiks oma praeguse madala väljaveotaseme juurde.

Kondenspiima väljavedu Jaapanist ja Uus-Meremaalt on 1927. a. kuni 1938. a. tõusnud väga suurel määral. Jaapani kondenspiima väljavedu on praegu kõrgem tema 1927—31. a. keskmisest, milline tulemus on väga tähelepanuväärne, arvestades Jaapani piimalahmade arvu.

Suurimaks piimasaaduste sisseveomaaks osutub Inglise. 1938. a. ulatus, näit., kon-

denspiima sissevedu Inglise 82 361,7 tn-le. Tuleb aga märkida, et viimaste aastate jooksul on kondenspiima sisseveos Inglise toimunud tähelepanuväärt muutusi. Kuna enne 1932. a. Inglise impordis umbes sama palju nagu teised tähtsamad kondenspiima importmaad kokku, ilmnes 1938. a. sisseveos tõhus langus, ja vastupidi teisis importmais — sisseveotõus. 1938. a. moodustas kondenspiima sissevedu Inglise ainult pool teiste sisseveomaade importkogusest. Teisiks suuri- mais kondenspiima sissevedajaiks osutuvad troopikamaad, nagu Peruu, Indo-Hiina, Jamaica, Porto-Riko, Filipiinid, Briti-Malal, Malta, Palestiina, Curaçao, Prantsuse Maroko, Burma, Siiam, Havai jne.

Tab. 3. Kondenspiima sissevedu riikide järgi (tuh. tn).

Exports of Condensed Milk by Countries (In Thousand Tons).

	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932	1927—31
Inglise	82,4	85,4	84,9	90,0	105,5	123,2	133,5	139,2
Briti-Malal	39,7	41,5	29,8	28,6	26,2	20,5	19,5	31,1
Filipiinid	22,1	19,1	18,8	16,1	15,5	13,2	12,8	13,2
Hollandi-India	17,0	17,9	13,1	12,6	12,3	11,2	11,0	13,9
Porto-Riko ¹⁾	3,7	3,4	3,1	2,6	1,8	1,6	1,8	2,1
Alžeeria ²⁾	3,2	2,7	2,2	2,3	2,8	2,6	3,1	2,4
Alaska ¹⁾	2,8	2,6	2,5	2,5	2,4	2,0	2,1	2,3
Prantsuse	1,4	1,1	0,9	1,3	1,8	2,4	1,9	4,9
Prantsuse Maroko ⁴⁾	2,0	1,8	1,5	1,4	1,4	1,5	1,3	1,1
P.-Aafrika								
Unioon	1,6	3,0	0,9	0,3	1,1	1,2	0,7	3,9
Saksa ²⁾	1,2	1,7	1,1	1,0	2,2	2,6	0,6	4,0
Jaapan	0,2	0,8	0,5	0,4	0,9	1,0	2,2	4,5

Kondenspiima rahvusvahelist kaubandust võib väljaveostatistika järgi arvata 252,9 tuh. tn-le 1938. a. 337,5 tuh. tn. vastu 1927

a) välismaale; b) Alaskasse, Virginia saartele, Porto-Rikosse ja Havaille; ¹⁾ neto-kaal; ²⁾ bruto-kaal; ³⁾ arvatud ühes piimpulber.

¹⁾ P.-Am. Ühendriigist; ²⁾ arvatud kaasa piimpulber; ³⁾ 1928—31. a.; ⁴⁾ kõik piimaligid, eriti kondenspiim.

—31. a. keskmiselt ning sissevedu vastavalt — 188,6 tuh. tn-le 279,9 tuh. tn vastu.

Piimpulbri sisseveomaade arv on väiksem kondenspiima sisseveomaade omast. Siingi on Holland suurem väljavedaja. Sveits annab oma statistikas peale kategooria „piim — kondenseeritud ja steriliseeritud jne.“ ainult ühe kategooria, nn. „piimajahu“, milline on evaporeeritud tugevamini kui tavaline piimpulber. „Piimajahu“ väljavedu ulatus 1938. a. 1303,7 tn-le.

Piimpulbri sissevedu Inglisse on olnud suurem kui tema sissevedu ühessegi teisesse riiki, arvatud välja 1936. a., mil piimpulbri sissevedu P.-Am. Ühendriigesse tõusis väga

tunduvalt. Viimaseil aastail on piimpulbri sissevedu Inglisse tõusnud väga suurel määral, arvatud välja 1931—35. a., mil import oli madalaimal tasemel. Tuleb tähendada, et teised suuremad piimpulbri sisseveomaad ei ole ühtlasi kondenspiima sissevedajad, mis on seletatav asjaoluga, et piimpulbri säilivus on madalam kondenspiima omast.

Piimpulbri rahvusvaheline kaubandus osutab vastupidist tendentsi kondenspiimale, tõustes vastavalt väljaveostatistikale 27 900 tn-lt 1927—31. a. keskmiselt 33 300 tn-le 1938. a. ja vastavalt sisseveostatistikale — 19 350 tn-lt 1927—31. a. keskmiselt 26 550 tn-le 1938. a.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

TÖÖSTUSETTEVÕTTED JA TÖÖLOLU.

INDUSTRIAL ENTERPRISES AND EMPLOYMENT.

Tööstusettevõtete ja töötajate arvu kokkuvõtted k. a. 1. VIII, arvatud kaasa ehituse alal tegutsevad ettevõtted, näitavad töömahu kitsenemist. Tagasimineku oluliseks teguriks on sesoonse iseloomuga tööde hooaja möödumine turbatööstuses ja saeveskites. 1. VIII k. a. oli suurtööstuses tegevaid ettevõtteid 445 (21 ja enam töölisega ettevõtted) eelmise kuu 451 vastu ning kesktööstuses 1069 (5—19 töölisega ettevõtted) eelmise kuu 1093 vastu. Ettevõtete arvu muutused on tingitud peamiselt kord aastas — juulis — teostatavast aasta jooksul tööliste arvus toimunud muutuste tõttu ettevõtete ülekandmisest kesktööstusest suurtööstusse ja ümberpöördukt. Võrreldes eelmise kuuga vähenes töötajate arv suur- ja kesktööstuses 2,8%, olles aga suurem m. a. sama ajast 4,3%.

Töötajate arv tööstuses:

	Suurtööstus	Kesktööstus	Kokku
1. VIII 1939	53 947	10 266	64 213
1. VII 1939	55 424	10 574	65 998
1. VIII 1938	52 816	9 244	61 560

Suurenemine või vähenemine 1. VIII 1939:

Võrreldes	Suurtööstus	Kesktööstus	Kokku
1. VIII 1939	-1 477	- 308	-1 786
1. VIII 1938	+1 625	+1 022	+2 647

Murdude ja kaevanduste rühmas töötas suur- ja kesktööstuses 1. VIII k. a. 6278 töötajat, mis on väiksem eelmise kuu ja m. a. sama aja seisust vastavalt 20,7% ja 5,6%. Tööjõumaht vähenes turbatööstuses hooaja lõppemisel 46,5%, kivi- ja paemurdudes 9,5%, põlevkivikaevanduses aga suurenes 3,1%; võrreldes eelmise kuuga. Võrreldes m. a. sama ajaga vähenes töömaht turbatööstuses ja põlevkivikaevandusis, kivi- ja paemurdudes aga suurenes.

Mineraalide töötlemise alal oli suur- ja kesktööstuses 1. VIII k. a. 3589 töötajat eelmise kuu 3759 ja m. a. 3269 vastu. Võrreldes eelmise kuuga vähenes töömaht kõigis selle tööstusharu erialades, kuid m. a. võrreldes suurenes sideainete (tsemendi, lubja-, kipsi- jne. tööstuses) 7,6%, telliskivitööstuses 19,5% ning kivide töötlemise alal 23,4%. Tööjõumahu suurenemine võrreldes m. a. aug. on tingitud elavast kivi-ehitusmaterjali nõudmisest.

Metallitööstuses töötas suur- ja kesktööstuses 1. VIII k. a. 7764 töötajat, olles väiksem eelmisest kuust ja m. a. samast ajast vastavalt 0,4% ja 1,1%. Elektriaparaatide ja elektritarvete tootmise alal, peamiselt raadiotööstuses, suurenes tööjõumaht sesooni ootel võrreldes eelmise kuu ja m. a.

sama ajaga vastavalt 8% ja 5%. Teisis selle ala tööstusharu erialades olid töötajumahu kõikumised võrreldes eelmise kuu ja m. a. sama ajaga väiksemad.

Keemiatööstuse rühmas vähenes töötajumaht suur- ja kesktööstuses k. a. juulis võrreldes eelmise kuuga seebi- ja kiüinlatööstuses ning muude keemiliste ainete ja esemete valmistamise alal. Võrreldes m. a. juuliga suurenes töötajumaht tuletikutööstuses 8,4%, seebi- ja kiüinlatööstuses — 12,2%, muude keemiliste ainete ja esemete valmistamise alal 19,3, vähenes aga põlevkiviõlitööstuses 13%.

Nahatööstuses töötas suur- ja kesktööstuses 1. VIII k. a. 856 töötajat, olles väiksem eelmisest kuust 0,9% ja suurem m. a. samast ajast 8,2%. Võrreldes m. a. juuliga suurenes töötajumaht toornahatööstuses ja nahkesemete valmistamise alal vastavalt 7,8% ja 10,2%.

Tekstiilitööstuses oli 1. VIII k. a. suur ja kesktööstuses 12 608 töötajat eelmise kuu ja m. a. sama aja 12 616 ning 11 605 vastu. Võrreldes eelmise kuuga ei olnud töötajumahu suuremaid muutusi, kuid võrreldes m. a. sama ajaga suurenes töötajumaht villatööstuses 26%. Tekstiilitööstus on tellimustega varustatud enamvähem rahuldavalt.

Puutööstuses töötas suur- ja kesktööstuses 1. VIII k. a. 5583 töötajat, olles väiksem eelmise kuu ja m. a. seisust vastavalt 8,6% ja 6,3%. Saeveskites vähenes töötajate arv k. a. juulis 556 töötaja võrra ehk 17,9% ja suurenes muude puuesemete valmistamise alal 3,1% võrreldes eelmise kuuga. 1938. a. sama ajaga võrreldes töötajamaht vähenes saeveskites 15,2%, kuid suurenes muude puuesemete valmistamise alal ca 20%. Töötajumahu vähenemist põhjustas saeveskites toormaterjalipuudus ja osalt ka hooaja lõppemine.

Paberitööstuses suurenes töötajate arv suur- ja kesktööstuses 1. VIII k. a. 360 töötaja võrra ehk 14,4%, kuid võrreldes m. a. sama ajaga on töötajumahu suurenemine 15,9%. Paberimassi ja tselluloosi valmistamise alal suurenes töötajumaht võrreldes eelmise kuu ja m. a. sama ajaga vastavalt 17,8% ja 18%. Töötajumahu suurenemist

paberimassi- ja tselluloositööstuses põhjustas ühe suurema käitise tselluloosi osakonna taas tööle algamine, milline k. a. juunis ajutiselt seisis.

Polügraafiatööstuses töötas 1. VIII k. a. suur- ja kesktööstuses 2141 töötajat, olles suurem eelmisest kuust ja m. a. samast ajast vastavalt 0,2% ja 5%.

Toit-, maitseainete- ja jookide-tööstuses oli suur- ja kesktööstuses 1. VIII k. a. 6 518 töötajat, olles kõrgem eelmise kuu ja m. a. seisust vastavalt 3,3% ja 10,7%. Selle tööstusharu erialadest avarõidid juulis inimtöötajumahult jahuveskid 5,3%, šokolaadi- ja kompvekitööstus — 9,6% ja konservitööstus — 28,8%. Töötajumahu vähenemist näitavad kartulijahu- ja siirupitööstus — 13,7% ning kohvi ja muude maitseainetetööstus — 17,1%, kuna teised selle rühma erialad püsisid endisel tasemel. Võrreldes m. a. sama ajaga suurenes töötajumaht jahuveskites 23%, šokolaadi-, kompvekitööstuses 12,3%, konservitööstuses 39,8% ja õlletehaseis 7,2%.

Kehakatte- ja pudukaubatööstuses suurenes töötajumaht võrreldes eelmise kuu ja m. a. sama ajaga vastavalt 6,8% ja 14,4%. Riiete valmistamise alal vähenes töötajumaht hooaja lõppemisel võrreldes eelmise kuuga 2,3%, kuid olles siiski suurem m. a. juulist 14,2%. Jalaõude valmistamise alal suurenes töötajumaht võrreldes eelmise kuu ja m. a. sama ajaga vastavalt 28,3% ja 6,9%; töötajumahu suurenemist põhjustas üks suurem saapavabrik, mis alustas tööd k. a. juulis pärast remonti ja suvepuhkust. Moe- ja pudukaupade tööstuses püsis töötajumaht võrreldes eelmise kuuga endisel tasemel, kuid oli suurem m. a. seisust 19%.

Ehitustööstuses vähenes töötajate arv suur- ja kesktööstuses 1. VIII k. a. võrreldes eelmise kuuga 2%, kuid oli suurem m. a. sama ajaga võrreldes 8,9%. M. a. võrreldes suurenes töötajumaht hoonetehituste ja väljaehituste alal vastavalt 10,7% ja 6,4%.

Elektri- ja gaasialades ning gaasi- ja vesivarustuse alal langes töötajate arv võrreldes eelmise kuuga 0,4%. Gaasi- ja vesivarustuses vähenes töötajate arv võrreldes eelmise kuu ja m. a. seisuga vastavalt 7,6% ja 15,4%.

Tööloolu ja tööliste teenistus tööstuses — *Employment, and Earnings in Industry.*

	Töötajate arv <i>Number of Workers</i>			Tunniteenus suur- ja kesk- tööstuses juulis 1939. <i>Hourly Earnings in Large-scale Ind. in July, 1939</i>					
	1. VIII 1939		± Juulis 1939 In July 1939	Senti tunnis <i>Sents per Hour</i>		Indeksid (eelmise aasta vastav kuu - 100) <i>Indexes (Corresponding Month of Previous Year = 100)</i>			
	Suurtööstus <i>Large-scale Industry</i>	Suur- ja kesk- töös- tus — <i>Large-scale and Middle-sized Industry</i>				Teenistuse nimisväärtus <i>Nominal Earnings</i>		Reaalteenus <i>Real Earnings</i>	
				M.	N.	M.	F.	M.	N.
I Murrud ja kaevandused — <i>Mines and quarries</i>	6 159	5 278	— 1642	52,0	34,2	109	109	106	106
II Mineraalide töötlemine — <i>Mineral working industry . .</i>	2 943	3 539	— 170	44,0	24,6	107	109	104	106
III Metallitööstus — <i>Engineering industry</i>	6 643	7 784	+ 38	48,6	29,9	107	112	104	109
IV Keemiatööst. — <i>Chemical ind. </i>	2 905	3 223	— 22	39,5	26,5	98	107	97	104
V Nahatööstus — <i>Leather ind. </i>	631	556	— 7	39,6	21,9	103	105	100	102
VI Tekstiilitööstus — <i>Textile ind. </i>	12 072	12 608	— 8	33,3	23,8	107	111	104	108
VII Puutööstus — <i>Woodworking industry</i>	4 406	5 583	— 522	42,5	27,0	107	106	104	103
VIII Tselluloosi- ja paberitööstus — <i>Cellulose and paper industry</i>	2 747	2 853	+ 360	33,9	26,5	99	100	96	97
IX Polügraafiatööstus — <i>Poly- graphic industry</i>	1 641	2 141	+ 5	43,1	30,3	104	109	101	106
X Toit-, maitseain. ja jookide ts. — <i>Foodstuff, stimul. and beverage industry</i>	4 055	6 524	+ 216	37,4	24,3	95	108	92	105
XI Kehakatte- ja pudukaupade ts. — <i>Clothing a. dry-goods ind. </i>	1 867	2 862	+ 182	45,6	24,6	109	100	106	97
XII Ehitistööst. — <i>Building ind. </i>	6 592	8 288	— 176	47,1	25,1	103	103	105	105
XIII Elektrijaamad ning gaasi- ja vesivarustus — <i>Electric power plants, gas and water works </i>	1 159	1 218	— 37	45,3	31,8	97	100	94	97
XIV Puhastustööstus — <i>Sanita- ion industry</i>	117	446	— 2	42,3	25,3	114	113	110	114
Kokku — <i>Total</i>	53 947	64 218	— 1785	44,9	28,2	105	109	102	106

Puhastustööstuses töötas 1. VIII k. a. suur- ja kesk- tööstuses 446 töötajat, olles suurem m. a. seisust 6,7%.

Tööliste töötundide arv suur- ja kesk- töös- tuses (1000):

	Suurtööstus	Kesk- tööstus	Kokku
1939 juuli	8 786	1 690	10 476
1939 juuni	8 228	1 794	10 022
1938 juuli	8 275	1 489	9 763

Suurenemine või vähenemine %:

Võrreldes	Suurtööstus	Kesk- tööstus	Kokku
1939 juuniga	+6,8	- 5,2	+4,5
1938 juuliga	+6,1	+13,4	+7,9

Tööstustööliste keskmine tööpäevapikkus oli k. a. juulis suurtööstuses meestöölil 8,4 tundi ja naistöölil 8,0 tundi ning kesk- töös- tuses meestöölil 8,4 tundi ja naistöölil 8,0 tundi. Eelmise kuu keskmine tööpäevapikkus oli vastavalt suurtööstuses 8,5 ja 7,9 tundi ning kesk- tööstuses — 8,4 ja 8,0 tundi.

Palga üldsumma suur- ja kesk- töös- tuses (1000 kr.):

	Tööliste	Administratsioon	Kokku
1939 juuli	4 237	857	5 094
1939 juuni	4 133	904	5 037
1938 juuli	3 794	809	4 543

Suurenemine või vähenemine %:

Võrreldes	Tööliste	Administratsioon	Kokku
1939 juuniga	+2,5	-5,2	+1,1
1938 juuliga	+13,4	+5,9	+12,1

Keskmine tööliste tunniteenus oli k. a. juulis suurtööstuses meestel 44,9 s. ja naistel 28,2 s. ning kesk- töös- tuses meestel — 38,9 s. ja naistel — 22,5 s. Võrreldes juuniga on keskmine tunniteenus suurtööstuses meestel —1,5% ja naistel +0,4% ning kesk- tööstuses meestel eelmise kuu tasemel ja naistel väiksem 4,7%.

Reaalteenistuse (teenistuse ostujõud tun-

niteenistuse alusel) oli k. a. juulis võrreldes 1938. a. sama ajaga suurtööstuses kõrgem meestel 2% ja naistel 6%.

Tööõnnetusi oli k. a. juulis 1347, sellest

suurtööstuses 1202 ja kesktööstuses 145. Ühe milj. töötunni kohta oli tööõnnetusi suurtööstuses 150 ja kesktööstuses 91, keskmiselt 137 tööõnnetust.

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa kinnitatud projekti ja kirjelduse kohaselt:

● F. Raudik'ule, Tallinnas, Kotsebue 18, tema Tallinnas, Kotsebue 16-a asuvas ning ümberkorraldatud kurgisoolamis- ja marineerimistööstuses töötamiseks. Ettevõttes töötab 5 töölisi. Jõuandjaks el-mootor 1 HJ. Soolatakse ja marineeritakse kurke.

● Eesti Kiviõli A/ü-le, tema õililao juures Tallinnas, Põhja 3 asuva katlamaja ümberehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks.

● E. Adamsoole, Rasina asunduses, Tartumaal bensini-lao ruumi ehitamiseks ja korraldamiseks õigusega selles hoida kuni 1400 l. bensini.

● A/s-le „Side“, Pärnus, Riia m. 27 bensini-automatjaama ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks õigusega hoida maa-aluses paagis kuni 3500 l. bensini.

● Firma „Vennad Auster“ oman. E. Vahl'ile, tema ümberkorraldatud ning Pärnu, Brakmanni 35 üleviidud pudelikorkide, korkseibide, kork-isolatsioonplaatide ja pudelikapslite tööstuses töötamiseks. Ettevõttes töötab 40 töölisi. Jõuandjaks 7 el-mootorit üldvõimsusega 28 HJ. Valmistatakse pudelikorke, korkseibe, korgist isolatsioonplaate ning stanoolist ja alumiiniumist pudelikapsleid.

● A. Seidans'ile, Tartus, Ülikooli 34 asuvas ning ümberkorraldatud klaasitöötlemistööstuses töötamiseks. Ettevõttes töötab 5 töölisi. Jõuandjaks 5 el-mootorit üldvõimsusega 8,3 HJ. Poleeritakse ja lihvitakse klaasi.

● A/s-le „Eesti Metsatööstus“, Võrumaal asuvas „Saru“-nimelises lauatahes tehase kontori ja tööliselamu ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 120 töölisi. Jõuandjaks 2

lokomobiili koguvõimsusega 65 HJ. Saetakse metsa ehitusmaterjaliks.

● R. Lindemann'ile Kohila vallas, Harjumaal, asuva „Pahkla“-nimelise piiritustööstuse korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 4 töölisi. Jõuandjaks aurumasin 8 HJ. Toodetakse piiritust ja selle kõrvalsaadusi.

● „Ins. Lossmann & Ko-le“, A/s. „Eesti Dvigateli“ hoones nr. 19, Tallinnas, Tartu m. 105, ehitus- ja isoleerplaatide tööstuse asutamiseks ja hoone ümberehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 15 töölisi. Jõuandjaks 3 el-mootorit üldvõimsusega 5,6 HJ. Valmistatakse tulekindlaid plaate hoonete isoleerimiseks külma, sooja ja niiskuse vastu.

● Perila-Pikavere Kartuliühisusele, Perila asunduses Harjumaal, asuva „Perila“ piiritustööstuse korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 4 töölisi. Jõuandjaks aurumasin 10 HJ. Toodetakse piiritust ja selle kõrvalsaadusi.

● T/ü-le „H. Piiper ja R. Veinberg“, Rapla vallas, end. Valtu mõisa krundil, Harjumaal asuva jahu- ja saeveski ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 9 töölisi. Jõuandjaks 5 el-mootorit üldvõimsusega 93,6 HJ Jahvatatakse teravilja, valmistatakse teraviljatoteid ja saetakse metsa ehitusmaterjaliks.

● V. Kruusile, Võru vallas, Võrumaal asutatava „Võrukivi“-nimelise telliskivi- ja savitööstuse ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 35 inimest. Jõuandjaks lokomobiil 20 HJ. Valmistatakse telliskive, kargtelliskive, katusekive, laekive ja põllutorusid.

● H. Lutsule Viljandis, Kõue 7 asuvas jahu- ja saeveskis juurdeehitiste püstitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 35 töölisi. Jõuandjaks auru-

masin 175 HJ. Jahvatatakse teravilja ning valmistatakse teraviljatooteid. Saetakse met-
sa ehitusmaterjaliks ning valmistatakse puit-
villa.

● Tallinna Linna Elektriijaamale, Tallin-
nas, Põhja pst. 27, asuva elektriakeskjaama
katlamajas uue aurukatla ning põ-
levkivipunkri ehitamiseks, korraldami-
seks ja sisseseadmiseks. Uue aurukatla võime
on 45 000 kg auru tunnis, survega 25 atm.
ja temperatuuriga 410°C, katla küttepind on
1 103 m².

● Väimela põllutöökoolile, tema Aleksandri
vallas, Väimela asunduses, Võrumaal asuvas

ning ümberkorraldatud „Väimela“ pii-
ritustehases töötamiseks. Ettevõttes
töötab 5 töölit. Jõuandjaiks aurumasin 12
HJ ja petrooleumimootor 8 HJ. Toodetakse
piiritust ja selle kõrvalsaadusi.

● A. Tõnisson & Ko-le, Tallinnas, Simo-
ni 3 asuvas ning ümberkorraldatud vase-
valu- ja katelsepatöökodades
töötamiseks. Ettevõtte selles osas töö-
tab 9 töölit. Jõuandjaiks 5 el.-mootorit üld-
võimsusega 6,5 HJ. Valmistatakse keskküt-
tekatlaid, reservuaare ja boilereid ning vala-
takse mitmesuguseid osi vesivarustissead-
meile.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG. — BUTTER MARKET.

Viimaseil nädalail on mõningail välis-
turgudel hinnad näidanud tõusutendentsi.
Nii on, näit., võihinnad näidanud parane-
mist Saksas, kuna Inglisest saadud andmeil
hindade tase on jäänud seal püsima. Era-
kordsete olude tõttu on aga tõusnud võitu-
rustamiskulud, millised välis-turgudelt saa-
davaid hindu tunduvalt vähendavad. Vaata-
mata turustamiskulude tõusule noteeriti
11. IX meie eksportvõihinnaks 175 s. kg. ja
seda või eest, mis tulid sisse 28. VIII—9.

IX s. a. Noteeritud hind on 23 s. kg. kohta
kõrgem kui eelmine noteering. Tendents sel-
getu.

Eksportvõihinna tõusuga on käinud kaa-
sas võihinna tõus siseturul. Võieksporti poolt
müüdi esmaspäeval 11. IX võid tünniviisi
kr. 1.82 kg, mis on vaevu kõrgem jaemüügi-
hindadest, millised kehtisid mõni nädal ta-
gasi. Vastavalt uuele eksportvõihinnale ku-
juneks võihinna tase siseturul 15—20 s. kg
kohta kõrgemaks hulgimüügihinnast.

JUUSTUTURG. — CHEESE MARKET.

Juustuturuseisund püsib võrdlemisi sta-
biilne, mistõttu noteeriti 11. IX eksportjuus-
tule endised hinnad. Kuna tase näitas aga
tõusu, muutusid juurdemaksunormid eksport-
juustule, mis on seatud sõltuvusse võihinna
tasemega.

Noteering on juustu kohta, mille vanus
on vähemalt 120 päeva:

	Juusturatta raskus	
	80 kg. ja üle	alla 80 kg.
12 A palli	120 s. kg.	110 s. kg.
12 B „	117 „ „	107 „ „
11 A „	118 „ „	108 „ „
11 B „	115 „ „	105 „ „
10 ABC palli	106 „ „	106 „ „

Konservjuust noteeriti rasvasisalduse
järgi: juust, mille kuivaines on 35% rasva,
100—110 s. kg, 45% — 130—160 s. kg ja
50% — 170 s. kg.

Ühes riikliku juurdemaksuga saavad
juustutööstused eksporditava šveitsi juustu
eest praeguse võihinna taseme juures järg-
mist hinda:

	Juusturatta raskus	
	80 kg. ja üle	alla 80 kg.
12 A palli	160 s. kg.	150 s. kg.
12 B „	147 „ „	137 „ „
11 A „	148 „ „	138 „ „
11 B „	135 „ „	125 „ „

Juustueksport aug. oli 27 447 kg 30 187
kr. väärtuses. Koguselt oli eksport aug. 16%
madalam kui juulis. M. a. aug. eksporditi
vaid 11 146 kg. Kokku ulatub 8 kuu eksport
212 516 kg m. a. 123 934 kg vastu, s. o. 71%
rohkem.

Siseturujuustuhinnaks noteeriti šveitsi
juust 110—125 s. kg, hollandi juust 95—105
s. kg, baksteini juust 95—105 s. kg ja tilsiti
juust 109—115 s. kg.

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Tapaloomade ja lihaturg algas m. n. vähese kauba pakkumisega, mille mõjul ka hinnad paranesid ja põhjustasid nädala teisel poolel pakkumise suurenemist. Tapaveiste pakkumisele mõjusid osalt ka m. n. suuremad loomalaadad, kust ülesostjad töid suuremal määral loomi Tallinna loomaturule. Nädala keskmiselt veiselihahinnad mõnede sortide juures siiski paranesid. Lambalihahooaja tõttu on viimaste pakkumine tunduvalt suurenenud ja mõnel päeval ületas nõudmise, mille mõjul ka lambaliha-hind nädala keskmiselt siseturul nõrgenes 3—5 s. kg-lt. Sealiha pakkumine suurenes m. n. 200 sea võrra, nõudmine jäi keskmiseks ja hinnad nädala keskmiselt endisiks. Tendents veise- ja lambalihal selgusetu, vasika- ning sealihal püsiv.

Nädala keskmiselt maksus suurmütügil:

Suured pullid: rammusad 43—44 s. ja keskmised 41—43 s. kilo.

Väiksemad pullid: rammusad 40—41 s., keskmised 38—40 s. ja lahjad 36—38 s. kg; eluskaalu järgi maksusid suuremad pullid 26—28 s. kg ja väiksemad pullid 22—24—26 s. kilo.

Lehmad ja härjad: nuumatud 45—

50 s., rammusad 38—45 s., keskmised 32—38 s., lahjad 26—32 s. ja praak (rebaseile) 22—26 s. kg; eluskaalu järgi alates lahjadest 16—23—27—31 s. kg.

Mullikad: nuumatud 45—50 s., rammusad 42—43 s., keskmised 36—40 s. ja lahjad 28—35 s. kg; eluskaalu järgi 16—24—27—31 s. kg.

Turustades veiseid lihakaalu alusel, kus nahk ja pudemed (päidikud) jäävad ostjale, tuleb noteeritud liha-kg hinnale arvata naha ja pudemete arvel juurde 9—11 s.

Vasikad: tapetult ühes nahaga, nuumatud 65—75 s., rammusad 48—55 s., keskmised 45—48 s. ja lahjad 40—45 s. kg; eluskaalu alusel 28—31—40—53 s. kilo.

Tapetud lambad: rammusad 50—55 s., keskmised 42—49 s. ja lahjad 35—42 s. kg.

Eksportlambaliha, värske, vastavalt headusele Tallinna tapamajade juures 85—90 s. kg; eluskaalu järgi franko saatejaam 33—36 s. kg.

Tapetud sead: noored, peekonkaalulised 89—92 s., rasvasead 82—87 s., lihasead 80—84 s. ja vanad suured emised 70—75 s. kg; eluskaalu järgi turustati 80—130 kg sigu 63—67 s. kg.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Väliturul on kanamunahinnad näidanud paranemist. Kuna aga olukord turustamisvõimaluste kohta m. n. lõpul ei olnud küllalt selge, noteeriti eksportmunade hinnaks endiselt 85 s. kg ja siseturumunade hinnaks 65 s. kg. Kuna käesolevaks nädalaks selgusid turustamisega seosesolevad küsimused, võib turuseisundit hinnata üldiselt rahuldavaks.

Kanamunahindade noteerimiskomisjoni

koosolekul esmaspäeval 11. IX. s. a. noteeriti eksportmunade hinnaks 94 s. kg ja siseturumunade hinnaks 65 s. kg franko kogumispunkt. Tendents kindel.

Siseturul maksusid m. n. kanamunad senti paar:

Tallinnas	9—11	Rakveres	10—11
Tartus	10—11	Narvas	11
Pärnus	9—11	Tapal	10

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahinnad tõusid. Piimahindade noteerimiskomisjoni Börsikomitee juures 11. skp. noteeris Tallinna kohta lahtisele piimale järgmised hinnad: I valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 12—13 s. l. ja müügil piimatööstustele 11—12 senti liiter. II valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 10—11 s. l. ja müügil piimatööstustele 9—10 senti liiter. Piimahindade tõusu põhjustas

madalale langenud piimatoodang, mistõttu Tallinnat ei jõudnud varustada harilik Tallinna piima saatev ümbrus, vaid piimaärid olid sunnitud piima kaugemalt müügile tooma. Piimatoodangu languse põhjuseks on halvad karjatamisolud, kuna karjamaad on paljad ja heinaädalat põua tõttu ei kasva. Viimaste päevade vihmad ei jõua nii kiiresti olukorda parandada, sest kuna kari on toi-

dupuuduses, süüakse kasvav ädal otsekohe. Pealegi ei ole sügisel enam ädalakasy nii kiire nagu kevadel.

Sügisene hinnatõus piimalt piimakarjatoodangu hooajalise langetamise tõttu on tavaline. Mõnel aastal toimub see varem, teisel hiljem. Nii möödunud aastal tõusis piimahind 1 sendi võrra liitrilt oktoobri keskpaiku, 1937. aastal aga juba septembri keskpaiku, seega samal ajal nagu tänavugi. Tänavune erakorraline põud on aga karjatoodanguid väga tunduvalt alandanud, see oligi mõjuteguriks, et sügisene hinnatõus tänavu oli varem kui möödunud aastal.

P. K. „Võiekspordi“ keskmieerei Tallinnas annab kauplustele 10. septembrist peale oma piima järgmiste hindadega: I valiku rasvarikas rööskpiim pudelis 17 senti liiter, pastöriseeritud piim pudelis 14 s. l. I valiku

lahtine piim 14 s. l. ja II valiku lahtine piim 12 senti liiter.

Väikemüügil maksus piim piimakauplustes m. n. senti liiter:

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinnas	17—18	—	14—15	12
Narvas	15	—	—	9
Tartus	16—17	13—14	—	11
Viljandis	15	—	—	10—11
Pärnus	16	13	—	11
Rakveres	14	—	—	10
Valgas	15	—	—	11
Võrus	—	—	—	9—10
Haapsalus	—	—	—	8
Paides	—	—	—	9
Tapal	—	—	11	10

Eelmise nädalaga võrreldes on piimahind tõusnud järgmistes linnades: Tartus, Rakveres ja Valgas.

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Pilt nisuturuseisundist maailmas aug. lõpuks 1939. a. oli järgmine: tagavarad näitasid suurenemist võrreldes m. a-ga ja neid hinnati 16,5 milj. tn-le, kusjuures peamiste väljaveomaade tagavarad moodustasid ca 10 milj. tn. Kasvupind võrreldes m. a-ga näitas peagu kõikjal suurenemist, arvatud välja P.-Am. Ühendriigid. Lõikuse loodetavasti ülemaailmselt kujuneb keskmiseks. P.-Am. Ühendriigis jääb põllutöoministeeriumi hinnangul tänavune lõikus küll ca 13% väiksemaks m. a. omast, kuid siin olgu meenutatud, et m. a. saak oli rekordne. Netoväljavedu möödunud teravilja-aastal hinnatakse 15,6 milj. tn-le e. a. 14,5 milj. tn vastu. Euroopa tarbijasmaade netosissevedu oli 7,7 milj. tn e. a. 7,1 milj. tn vastu ja sellest Suur-Britti 4,0 milj. tn e. a. 3,4 milj. tn vastu. Hinnakõikumised viimasel kuul olid väiksemad kui aasta varem. Suurem hinnalangus ilmnes k. a. algul väljaveomais ja kogu tänavusel suvel kestis hinnalangus edasi, arvatud välja üksikud väiksemad tõusuperioodid. Sõja algusega Euroopas hakkasid

ka hinnad tõusma, mida märkisime juba esimesel sõjanädalal. Hinnatõus jätkus ka m. n. ja tunduvalt suuremas tempos.

Nisuhind Liverpoolis tõusis võrreldes e. n-ga 11,6%. Ameerika börsidel oli tõus veelgi suurem, Chicagos näitasid nisuhinnad nädala keskmiselt 20,2% ja Winnipegis 28,5% tõusu.

Rukki hinnad tõusid Chicagos 24,8% ja Winnipegis 31,5%.

Maisihinnad Chicagos tõusid 25,3%.

Teraviljakaubanduses maailmas sõja tõttu on telkinud raskusi, kuna kaubateed on ohustatud relvastatud jõudude poolt.

Sisemaal on teraviljakaubandus m. n. võrreldes veelgi elavnemud, kuna riikliku teraviljaostuga koos toimub ka eramuulike rökem. Hinnad näivad stabiliseeruvat riiklike hindade tasemele. Müügitootud vilja on hea ja mahukaal võrdlemisi raske. Riigi Viljasalve ostukohtade arvu k. n. suurendatakse, seega elavneb teraviljakaubandus veelgi.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Aedviljaturul valitseb praegu õun. Pakutakse peamiselt suvisordiseid õunu, kuid on näha ka juba sügis- ja isegi taliõunu, millised muudugi ei ole veel turustamiskõlblikud

ega saada neist seetõttu ka täit hinda. Parimat hinda saadi suislepast — kuni 50 s. kg. Firne pakutakse tagasihoidlikult ja hind pühib kõrge, paremail sordel kuni 80 s. kg.

Müügil on ka üsna rohkesti ploome. Suureviljalisist sortidest nõutakse kuni 120 s. kg, kollaseist munaploomidest kuni 50 s. kg.

Köögiviljaturul on tomatite hooaeg. Tomatite hind püsib 15—25 s. kg. Rohkesti pakutakse ka sibulaid, nende hind püsib jaemüügil 20—25 s. kg. On arvata, et sibulate hind edaspidi võib tõusta, kuna sibulaeksport Soome võistlejate väljalangemise tõttu peaks kujunema tänava soodsamaks m. a-st. Peakapsa hind on praegu hea, isegi kõrgem kui suvel, kuna hilise peakapsa saak põua tõttu kipub jääma väikeseks. Head saaki on andnud tänava lõunamaised aedviljad, nagu arbuus ja melon. Neid pakutakse rohkesti ja hind on alla 1 kr. kg.

Aedsaaduste hinnad noteeriti Börsikomitee juures 8. IX järgmiselt:

Õunad, eksportkõlblikud, pakkimiskuludeta, franko kokkuostupunkt 24 s. kg. Tendents vaikne.

Sibulad, eksportkõlblikud, pakkimis-

kuludeta, franko kokkuostupunkt 13 s. kg. Tendents kindel.

Pohlad, eksportkõlblikud, pakkimiskuludeta, franko kokkuostupunkt 16 s. kg. Tendents vaikne.

Võrreldes e. n. noteeringuga on sibulate hind 1. IX tõusnud 0,5 s. kg-lt. Teiste aedsaaduste hinnad on noteeritud endisele tasemele.

Tallinna turul maksusid 11. IX jaemüügil:

	s. kg.		s. kg.
Õunad	8—50	Porgand	10—15
Pirnid	20—80	Salat	50
Ploomid	40—120	Spinat	30—50
Kreegid	20	Kartul	6
Sõstrad, punased	15—20	Hernekaunad	40—100
Pohlalad	18—20	Aedokaunad	35—50
Tomatid	15—25	Arbuus	80—100
Sibulad, vene	20—25	Melon	80—100
„ suured sordid	25—30	Viinamarjad	250—300
Peakapsas	10		s. tk.
Hapukapsas	25	Lillkapsas	5—40
Kaalikas	15	Kurgid	1—10
Peet	15	Hapukurgid	1½—4

KALATURG. — FISH MARKET.

M. n. paranenud kalastusolude tõttu suurenes lõhe, iheruse ja koha väljavedu. Nädala kestel veeti välja kala ja kalakaupa 27 570 kg, sellest angerjat 10 650 kg, koha 5080 kg, lõhe 3330 kg, iherust 700 kg, haugi 980 kg, latikat 5760 kg, elusvähke 170 kg ja kalakonserve 900 kg.

Kalureile maksti kohast rannikul 70—80 senti kilo.

Lõhehinnas esines suur kõikumus. Narva piitigirajoonis, kust tuli nädala kestel üle 500 lõhe, maksti kalureile 3. IX 300—350 s. kg, 5. ja 6. IX 150—225 s. kg, 7. ja 8. IX 200—250 s. kg. Kõrgemat hinda — ca 50 s. kg-lt — maksti marjaga lõhest.

Elusvähke 170 kg — 5000 tk. saadeti Rootsi, kuhu läksid ka kalakonservid (sprotid õlis).

Siseturu-kalakaubandus arenes võrdlemisi elavalt.

Eriti silmapaistvalt rahuldavas koguses oli müügil lõhe, iherust, angerjat ja koha, mistõttu ka nende müügihinnas esines õige tunduv langus.

Lõhehinnas, milline varem püsis 400—500

s. kg, esines langev tendents, samuti suurenes ka hinnavahe niisa ja marjaga lõhel.

Tallinna turul pakuti nädala lõpul lõhe tervelt niisaga 200 s. kg ja marjaga 275—300 s. kg, lõigatult kuni 350 s. kg.

Angerjahinnas valitses kindlusetus. Nädala keskmisil päevil langes hind 120—130 s. kg, tõustes nädala viimasel päeval taas 150—160 s. kg. Koha, suuremad I valik 110—120 s. kg, väiksemad 70—90 s. kg.

Räime- ja kilukaubandus. Räimesaak keskmine. Tallinna kalasadama kaudu tuli räimi müügil päevas 3000—5000 kg, kalasadamas maksti kalureile 11—20 s. kg. Mõnele turuajaks hilinenud kalapaa-tele maksti ainult 8 s. kg.

Tallinna turul hind 13—25 s. kg.

Kilusaak põhjalahes paranes, paiguti, nagu Kolga lahes ja Viru ranna vetes, isegi kujunes rahuldavaks. Hinnad rannikul püsisid 8—20 s. kg, Tallinna turul: nädala esimesel poolel 20—30 s. kg, laupäeval suurenenud nõudmise puhul 35—38 s. kg.

Turska võrdlemisi rahuldavalt, müügi-

hinnad 8—15 s. kg. Tursafileed suurema nõudmise tõttu müüdi 30 s. kg.

Silmusaak Narva jõel paranes, mistõttu silmuhinna esines langus. Kalureile maksti 8 s. tk.

Tähtsamate kalaliikide turuhinnad s. kg:

	Tallinnas 9. IX	Tartus 9. IX	Narvas 8. IX
Lõhi, värske	200—300	—	150—250
Lõhi, lõigat.	350	—	—
Hierus,	150—200	—	125—150
Siig,	90—150	75—100	80
Angerjas,	130—150	160—220	120—150

	Tallinnas 9. IX	Tartus 9. IX	Narvas 8. IX
Koha, I valik, värske	110—120	80—90	—
Koha, II valik, "	70—90	—	—
Haug, "	35—50	35—45	40—50
Ahven, "	20—40	20—35	30—40
Latikas, "	35—45	30—40	20—40
Linask, "	40—50	40—45	—
Vimb, "	30—40	25—30	—
Räim, "	15—20	—	20—25
Kilu, "	35—38	—	—
Tursk, "	8—12	—	25
Tursafilee, "	25—30	—	—
Lest, "	25—40	—	—
Särg, "	—	12—20	—
Säinas, "	—	20—25	—

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

AKTIVA

31. augustil 1939. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — <i>Reserve:</i>		1. Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	40 904 287,78	2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	1 276 038,89
välisraha	9 454 321,48	3. Eritagavarakapital	4 122 865,94
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Coin.</i>	839 881,27	4. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i>	
3. Sisevekslid: — <i>Home Bills:</i>		a) pangatähed liikvel	58 981 380,—
kaubavekslid	10 993 110,58	b) jooksvad arved:	
põllumajandusl.	2 217 482,04	valitsuse	9 800 341,84
metsatööstusl.	28 695,58	pankade	18 261 970,22
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>		teised	2 464 675,57
valitsusele	—	5. Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>	26 720 478,42
teistele *)	18 236 609,11		
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable</i>			
<i>Property and Equipment</i>	3 465 104,97		
6. Muud aktivad — <i>Other Assets</i>	35 988 309,14		
	<u>122 127 751,88</u>		<u>122 127 751,88</u>

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega: } 59,24%
 Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 760 265,78
 Includes Ekr. 760 265,78 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

INGLISE.

Briti majandus 1939. a. 2. veerandil.

British Economy in Second Quarter of 1939.

Briti majandus näitas 1939. a. II veerandil tõusu, mida tuleb panna peamiselt sõjamaajanduse arengu arvele. Hinnates Briti rahvamajanduslikku üldtoodangut £ 4,5—5 miljardile, moodustab sõjavarustise osa sellest 10—12%. M. a. moodustas sõjatööstuse osa üldtoodangust ca 6%. Töölolevate tööliste arv on k. a. 2. veerandil tõusnud rekordarvule, töötute arv on kiirelt kahanenud. Peagu kõigis tööstusharudes oli märgata tõusu. Käive jaekaubanduses on tunduvalt suurenenud. Ka väliskaubanduskäive on paranenud.

Põllumajandusseisund 1939. a. 2. veerandil kujunes võrdlemisi rahuldavaks Inglises ja Wales'is, võrdlemisi nõrgaks Šotis. Tera- ja viljaseisund on rahuldav. Heinasaak sel aastal kujunes heaks.

Põllumeestele lubati toetust rohumaaade üleskündmise puhul. Parlamendile esitati linnu- ja lambakasvatuse korraldamise seadused, millised näevad ette nende alade toetamist. Linnukasvatuse arendamise seaduse järgi on Briti valitsusel õigus reguleerida kanamunade sissevedu. Viimane seaduseelnõu ei tule parlamendis arutusele enne sügist.

Sõetööstustoodang oli apr., mais ja juunis suurem kui m. a. samul kuul. Mais ja juunis oli pikema vaheaja järel märgata ka söeekspordi tõusu. Sütehinnad olid aruande veerandaasta kestel veidi madalamad kui m. a. samal ajal.

Raua- ja terasetööstus arenes väga soodsalt. Terasetoodangus saavutati maiks kõigi aegade rekord (1 218 100 tn).

Laevaehitustööstuse seisund muutus õige soodsaks aruandeveerandi kestel. Kaubalaevastiku reservi fondi loomine, mille abil osteti briti kaubalaevu, ning ehituskrediitide andmine valitsuse poolt mõjusid laevaehitusele nii soodsalt, et aruandeveerandi kestel telliti inglaste poolt 150 kaubalaeva 700 000-tn-se brutomahutusega.

Tekstiiltööstusseisund paranes ka teataval määral ning puuvillariidele olid juunis tellimused suhteliselt suuremad. Ka puuvillariide väljavedu suurenes mais ja juunis. Samuti paranes seisund villase riide tööstuses.

Masinatööstus töötab täiskoormisega, eriti lennukitööstuses.

Jaekaubanduskäive näitas võrreldes m. a. ga paranemist. Eriti suurt tõusu näitas mai läbikäik, milline oli 9,1% suurem kui m. a. samal kuul.

Väliskaubanduskäive 1939. a. 2. veerandil võrreldes m. a. sama ajaga oli (milj. naeltes):

	1939	1938
	2. veerand.	
sissevedu	229,3	224,4
väljavedu	117,2	112,3
reeksport	13,8	17,1

Kondenspiima sissevedu Inglisse vabaks.

Import Restrictions on Condensed Milk Abolished in England.

Suur-Briti vastavad võimud lubavad ajutiselt kondenspiima sissevedu piiramata arvul.

LÄTI.

Läti lihaturg. — *Latvian Meat Market.*

Loomatoidu halva lõikuse tõttu on märgata suurenevat loomade pakkumist turul, mis ületab juba kohaliku tarvituse. Seetõttu on tähelepanav ka hindade langev tendents. A. S. Bekona Eksports hoiatab põlupidajaid loomi mitte korraga suurel arvul turule toomast, et säiliks nõudmise ja pakkumise tasakaal. Samuti püüab A/s Bekona

Eksports suurendada väljavedu, et juhtida välismaale kohalikku tarvitust ületavat kogust.

Läti eksportis 1938. a. peekonit Suurbritti 1 920 tn 3,9 milj. lati väärtuses. Võrreldes 1937. a. on eksporditud kogus jäänud endiseks, kuid peekonihind näitab paranemist, kuna 1937. a. peekoniekspordi väärtus oli

vaid 3,7 milj. lat. K. a. I poolel on peekoniksport arenenud samuti jõudsalt — eksporditi 2,7 milj. lati väärtuses 1,9 milj. lati vastu m. a. I poolel.

Vaatamata lahjasigade ekspordi suurenemisele valitseb Lätis tendents minna üle rasvasigade kasvatamisele, mis olevat tasuvam Saksa turul makstava hea hinna ja selle turu suure mahutavuse tõttu. Nii ekspordis Läti 1938. a. elussigu 119 316 tk. 16,6 milj. lati väärtuses 1937. a. 80 320 tk vastu

8,9 milj. lati väärtuses. Saksa turu kõrval, kuhu 1938. a. eksporditi elussigu 95 054 tk 13,6 milj. lati väärtuses, on Läti leidnud head turgu ka NSVL-us, ekspordides sinna 1938. a. elussigu 23 962 tk 2,9 milj. lati väärtuses. Praegu on Läti turul järgmised hinnad (pro eluskaalu 100 kg): lehmad 22—32 lat., pullid ja härjad 25—30 lat., vasikad 28—42 lat., lambad 20—30 lat., talled 25 lat.

A/s. Drebnieks alustas tegevust Lätis. — *Activity of Joint Stock Company „Drebnieks“.*

Vastasutatud poolriiklik A/s. Drebnieks (rätsep) alustas tegevust. Aktsiaselts ei val- mista mitte ainult valmisrõivaid müügi-ks, vaid võtab vastu ka tellimusi.

ROOTSI. Hea pohla-aasta Rootsis. — *Excellent Cowberry Crop in Sweden.*

Rootsis on tänavu väga hea pohlamarja- aasta. Seda arvestades on mõneil poolt

riigikomisjonile tehtud ettepanek korjata marju ja neid ladustada.

Määrdeõli männikändudest. — *Experiments for Deriving Smear Oils from Pine Stumps.*

Kemiska industrikontoret palub valitsust anda 20 000 kr. toetust, et uurida võimalust

männikändudest valmistada määrdeõlised ja bensini.

Puiduamet ja puidukontorid. — *Timber Board and Agencies.*

Rootsi riigimetsade amet on teinud ettepaneku riigikomisjonile viimase poolt loomiseks soovitatud puiduametit täiendada puidukontoritega maakonnis. Need viimased peaksid seisma kohapealsete tähtsamate puidu- ja puusöetootjate juhatusel. Nende eesmärgiks oleks korraldada maakonnis küttepuude küsimust, kui tarvidus tekiks kivisöe ja koksi asemel minna üle puuküttele.

Praeguses olukorras ei näe riigimetsade amet olevat tarvis asuda küttepuu või puusöetagavarade soetamisele, kuna see tähendaks tööjõu äratõmbamist teisilt aladelt. Kui esialgu peaks küttepuid minema tarvis, tuleks selleks kasutada olevaid tagavaru propsi ja massipuidu alal.

Puukaubanduses karta suuri kaotusi. — *Extensive Losses Expected in Timber Trade.*

Rootsi puukaubandusele on karta Rootsi uue valuutapoliitika tõttu suuri kaotusi, kuna ligi 100% kõigist lepinguist on tehtud naeltes. Juba praeguse kursi juures 17.75 19.40 asemel tohiks kaotused igalt standardilt olla Rkr. 25.65. Ekspedeerimata puidulepinguid tohiks olla praegu ca 200 000 std-le.

Uute lepingute sõlmimisel nõuavad müüjad hinna fikseerimist kroonides või kurssgaranteeritud naeltes. Samuti on hakanud end kaitsma cif-müüjad tõusvate prahihindade eest. Naelast lahtilöömine on tulnud kahjuks ka Rootsi tselluloositööstusele, milline on samuti münud suuri partiisid naeltes.

LEEDU. Leedu kaubalaevastik 1939. — *Lithuanian Commercial Fleet in 1939.*

Leedu kaubalaevastik koosneb praegu 8 laevast, millest kuus kuulub mereseltsile „Lietuvos Baltijos Lloydas“ ja kaks a/s-le „Sandelis“. Kõik laevad kannavad leedu

lippu. Pärast Klaipeda kaotust on laevade asukoha sadamaks šventoje. Neist laevadest on suurima mahuga üks 2 500-tn-ne.

BELGIA.**Klaasitööstustoodangu piiramine Belgias.***Restriction of Glass Industry Production in Belgium.*

Uue määruse kohaselt kõik Belgia pudelitehased peavad piirama igas suuruses pudelite toodangut 60% -le nende senisest tootvõimést, mille aluseks arvatakse tehase kogu seade töötamist 2. II 39.

Toodangu piiramisel arvestatakse klaasi sulatuseks tarvitataivate vannahjude suurust ühes tervikulisel klaasitehases.

Kõik pudelitehased peavad pidama majandusministri poolt kinnitatud registrit toodangukoguse üle. Registrisse kantakse iga kuu viimasel päeval tehase toodangukaal selle kuu jooksul. Samuti peab kantama registrisse kõik võimalikud töövaheajad.

Registrit tuleb esitada, kontrolli teostavale ametnikule. Iga kuu viiendaks päevaks tuleb tootjal esitada majandusministrile väljavõtte registri sissekandeist kahes eksemplaris.

Tehaseis on keelatud asetada uusi või panna tegevusse vanu seadeid pudelite tootmiseks, millised ei olnud tarvitusel 2. II 39. Igast hädavajalikkust uuendusest, parandusest või muudatusest sulatisabinõudes tuleb teatada majandusministrile 15 päeva jooksul.

Sellekohase varem kehtimapanud seaduse põhjal on keelatud asutada uusi klaasitööstusettevõtteid.

Päritolumaa märkimisnõue teatavate kalakonservide sisseveol Belgiasse.*Designation of Origin Requested for Fish Conserves Imported by Belgium.*

Kuningliku seadlusega 12. VIII k. a. hakkas kehtima Belgias teatavate kalakonservide sisseveol päritolumaa märkimisnõue vastavate juhiste kohaselt. Siia alla kuuluvad igal viisil konservitud kalad, koorik- ja karploomad, millised imporditakse toosides, pottides, karpides või teisis pakendeis.

Valgest plekist toosides imporditava konservnõu kaane või põhja keskel peab olema reljeef või õõstrukis ladinakeelsete tähtedega, suurusega vähemalt 4 mm, selgesti loetav

päritolumaa mäрге „Préparé en..“ (Valmistatud..). Mingit muud teksti ega kujutusi selle kõrval ei tohi olla.

Teisis pakendeis imporditud konservinõudel peab leiduma vähemalt 4 mm suuruse kirjaga hästieralduv päritolumaa tähendus, mida ei ole võimalik kustutada.

Sama nõue kohaldatakse ka teiskordseile pakendeile (kastidele), milliseis imporditakse konservnõusid.

ARGENTIINA.**Argentiina uus deviiside korraldus.***New Foreign Exchange Regulations in Argentine.*

22. aug. 1939 avaldas Argentiina valitsus dekreedid uue deviisikontrolli korra kohta. Dekreedid kaaskirjast nähtub, et k. a. mai-aug. töusid nõudlused ametlikele kui ka vabaturu-deviisidele määral, mis ohustasid Argentiina maksebilanssi. Väliskaubanduse tasakaalustamiseks otsustas Argentiina valitsus võtta tarvitusele karne abinõusid järjest suureneva sisseveo tõkestamiseks, kuna puudusid väljavaated väljaveo suurendamiseks.

Nüüdsest peale võimaldatakse igasugu kaupade sissevedu vaid sisseveolubade alusel,

kusjuures deviise tohib osta vaid Argentiina keskpangalt (Banco Central); sellega võimaldub Argentiina valitsusel täielik kontroll sisseveo üle. Vastavad sisseveoload on kahesugused: ühed, millised õigustavad ostma deviise ametliku sisseveokursiga, milline on määratud 17 pesot = 1 £, ning teised, millised õigustavad ostma deviise Banco Central'i poolt loodud nn. „vaba“ sisseveokursiga, milline on määratud 20 pesot = 1 £.

TURGI. Vineeri standardimine Türgis. — Standardisation of Plywood in Turkey.

Kord juba määratud vineeri standardnorme otsustati uuesti vaadata läbi, et viia läbi teatav eeskirjade kohaldamise kergendus.